

ZLOČIN U LOVINCU

IZVJEŠTAJ SA PRAĆENJA SUĐENJA

17. listopada 2006.g. - čitanje optužnice i početak dokaznog postupka

Postupak prati Goran Miletić, monitor Documente iz Zagreba.

Postupak su još pratili monitorice OESS-ova ureda u Gospiću Sandra Horina i Jelena Borić, novinar Novog lista i javnost.

Izjava branitelja Milenka Škrleca o mogućoj smrti opt. Gojka Markajla.

Branitelj po službenoj dužnosti opt. Gojka Markajla je izjavio kako je od jednog svog klijenta čuo da je optuženi preminuo još 2003. godine u Vrbasu u Srbiji. Informaciju još mora provjeriti.

Predsjednica Vijeća je navela da je sud pokušao prikupiti informacije o prebivalištu optuženih no da nije došao do pouzdanih informacija, osim da se Radoslav Čubrilo navodno nalazi u Milanovcima u Srbiji.

Čitanje optužnice

Tužitelj je pročitao optužnicu iz studenog 1991. navodeći i nadopunu koja se tiče činjenične korekcije u smislu povrede Ženevskih konvencija.

Svjedoci: Mile Račić, Manda Račić, Anka Katalinić, Ivan Katalinić, Ivka Sekulić, Karlo Sekulić.
Nije se odazvao svjedok Milan Mataić.

Svjedok Mile Račić je svjedočio o događanjima 05. kolovoza 1991.g., neposredno nakon napada na Lovinac, kada je odveden od strane srpskih paravojnih formacija zajedno kada je odveden s nekoliko civila (trojicom) koji su kasnije ubijeni. Život mu je pošteđen život tako što je poslan da prenese poruku, odnosno ultimatum za predaju u policijsku postaju u Lovinac. Svjedok se taj dan više nije vraćao a civili koji su odvedeni su masakrirani. Lovinac je napustio u rujnu 1991. a vratio se nakon Oluje 1995. godine.

Napad na Lovinac

Svjedok spominje tri napada na Lovinac u razmacima, možda, i po mjesec dana od kojih je svaki novi bio i intenzivniji. Treći napad je počeo iznenada oko 8 sati 05. kolovoza 1991.g iz smjera brda zvanog Govneč te se je svjedok sa kćerima Danijelom i Ankom skrio u kamenjar. Najviše se tuklo po centru, crkvi i policijskoj postaji gdje je u prvom naletu napada poginula jedna žene. U drugom naletu je poginula žena u zaseoku Šarići. Postojao je i napad iz trećeg smjera iz pravca Gračaca. Putem prema Lovicu je vidio da gore zaseoci i da je sve okolo zapaljeno.

Odvodenje civila

Po prestanku pucnjave vratio se sa kćerkama kući, uzeo svoj lovački karabin i došao do područja koji se zove Kulina gdje je spazio ljude u odorama kako se kreću. Kad je vidio da se radi o četnicima, odbacio je oružje. Četvorica koji su ga presreli i povelili (uhitili) su bili naoružani kalašnjikovima i mitraljezima, samo je jedan od njih bio u civilu. Bilo je oko 9 sati. Vratili su se do njegove kuće. Tu je Rade, zvani Crnogorac, već pretraživao kuću tražeći oružje, svjedok ga je prepoznao jer ga je poznao iz mladih dana. Misli da je bio glavni jer je davao naredbe.

Od njegove kuće su produžili svi zajedno do kuće Martina Šarića, pokupili su Martina Šarića, tražili su specijalce. Svjedok im je rekao da se specijalci nalaze u Lovincu. Zatim su otišli do kuće Mace Šarić. Tu je svjedok među vojnicima prepoznao Milorada Žegarca, kojeg je, također, poznavao od prije. Na drugoj strani sela su pokupili Ivezića te krenuli prema Stipi Kataliniću i Juri Sekuliću. Tada je Rade Čubrilo naložio svjedoku da ode u policijsku postaju Lovinac i kaže im da se predaju do 18 sati te da se vrati u roku od sat vremena. Svjedok je otišao u policijsku postaju (bilo je oko 11 sati) i prenio ultimatum ali se nije vraćao natrag.

Otkrivanje tijela pobijenih civila

Svjedokova supruga je nedugo nakon svega otkrila mrtva tijela ljudi koji su bili odvedeni zajedno s njim. O tome je svjedok obavijestio policijsku postaju u Lovincu.

Na upit branitelja svjedok navodi da poznaje Petra Hajdukovića, Gojka Markajla i Milorada Čubrila ali kako ih tamo tada nije vidio.

Od optuženih je u vrijeme kritičnog događaja vidio Radoslava Čubrila i Milorada Žegarca kao pripadnike srpskih paravojnih formacija. Milorad Žegarac je bio u uniformi koju su zvali četničkom jer je imala sitnije šare po sebi. Imao je gumene čizme a u ruci kalašnjikov. Rade Čubrilo je iz sela Raduče, majka mu se zvala Borka. Osobe koje su ih sprovodile su bile u odorama ali nisu imali oznake, samo je Rade (zvani Vojvoda) imao oficirski opasač.

Po svjedokovim saznanjima je Milan Sekulić ubijen s druge strane Lovinca iz napada koji je išao iz pravca mjesta Ploče.

Na poseban upit Predsjednice Vijeća svjedok je rekao da su svi u selu na neki način bili pripadnici pričuvnog sastava MUP-a te da su svi išli na straže.

Svjedokinja Manda Račić, svjedočila je o događajima vezanim uz odvođenje njezina supruga Mile Račića. Došli su oko 10 sati, njih pet ili šest, u uniformama, naoružani, pokrivenih glava, samo su im se oči vidjele. Od optuženih je vidjela naoružanog Gojka Markajlova kada je išla potražiti stoku, poznaje ga jer su bili susjedi.

Svjedokinja Anka Katalinić je supruga ubijenoga Stjepana Katalinića. Navodi da je napad na Lovinac trajao nekih sat vremena, napadali su „četnici“, pri tomu misli na ljude iz Raduča (koji su pak njih zvali „ustaše“). Za vrijeme napada je bila sa majkom u podrumu susjede Ike Krpan. Navodi da obrana nije bila nikako organizirana, da nisu svi imali pušku, njezin muž pušku je dobio od policije.

Ne zna gdje su joj muža uhitili, odveli i ubili. Od optuženih nije nikoga vidjela toga dana. Tijelo supruga je pronađeno nakon 11 dana, svjedokinja ga je identificirala. Pokopan je 16. kolovoza 1991, a dva dana nakon je napustila Lovinac. Bježalo se preko Velebita jer je Lovinac bio okružen pravoslavnim selima pa je to bio jedini put.

Svjedok Ivan Katalinić, sin je ubijenog Stjepana Katalinića, nije bio na mjestu događaja a o svemu čuo od drugih ljudi, ponajviše Mile Račića, Karla Sekulića i g. Horvatina.

Svjedok Karlo Sekulić, sin je pokojnog Juraja Sekulića, a svjedočio je okolnostima napada na Lovinac. Nikoga od optuženih nije vidio na dan napada.

Prethodni napad na Lovinac je bio u srpnju 1991.g. Minobacački napad 5. kolovoza je započeo u 8 sati, a završio u 9.30. Potom je krenula pješadija koja je u selo stigla oko 12 sati. Svi su se

razbježali, sam se sakrio u grmlju oko sat vremena i potom je krenuo do kuće Ivana Sekulića. Selo je napustio 24.9.1991., a vratio se 05.8.1995.

Navodi da su seljani su, inače, bili na koridorima i držali su stražu.

Svjedokinja Ivka Sekulić, svjedočila je kako nije znala gdje joj se suprug nalazio na dan napada. Našli su ga nakon 8 dana, što joj je javila policija. Obdukcija je napravljena u Gospiću. Od optuženih ne poznaje nikoga osim Gojka Markajla, koji je često navraćao kada je išao na stočni sajam.

Na dan napada 5.8.1991. nije nikoga od optuženih vidjela u uniformama niti naoružane.

Svjedok Mile Matajić je radio na policiji, često su ga zvali na prepoznavanje jer je dosta dobro poznavao ljude u kraju.

Ne poznaje Radoslava Ćubrića, Milorada Žegarca, a poznavao je Perta Ajdukovića, Gojka Markajla, ali ih nije vidio tijekom inkriminirajućeg događaja.

Zapažanja promatrača

Županijski sud u Rijeci je primijenio odredbu čl. 20. ZKP-a te se postupak vodi pred velikim vijećem koje se sastoji od dva suca profesionalca i tri suca porotnika. To nije u skladu sa Zakonom o primjeni Statuta Međunarodnog kaznenog suda i progonu za kaznena djela protiv vrijednosti međunarodnog ratnog i humanitarnog prava, NN 175/03, koji u odredbi čl. 13. st. 2. propisuje da vijeće županijskog suda pred kojim se provodi postupak za najteža kaznena djela čine tri suca iz redova sudaca koji se odlikuju iskustvom na radu u najsloženijim predmetima.

Niti jedna strana u sporu nije uložila prigovor na vijeće. Jedan sudac porotnik je tijekom procesa prelistavao i čitao novine.

18. listopada 2006.g. - nastavak dokaznog postupka saslušanjem svjedoka

Postupak prati Goran Miletić, monitor Documente- centra za suočavanje s prošlošću.

Postupak su još pratili monitorice OESS-ova ureda u Gospiću Sandra Horina i Jelena Borić, novinar Novog lista i javnost.

Svjedoci: Željka Ivezić, Ivan Šarić, Manda Ivezić, Dane Pavičić, Ivan Pavičić.

Prijedlog državnog odvjetnika o prekidu glavne rasprave zbog odsutnosti optuženih.

Zamjenik državnog odvjetnika je obrazložio prijedlog time što se suđenjima u odsutnosti krši Europska Konvencija za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda.

Branitelj drugooptuženoga, odvjetnik Goran Marjanović, se protivio prijedlogu za odgodu glavne rasprave uz obrazloženje kako se na ratni zločin ne primjenjuje institut zastare pa bi odgađanje glavne rasprave moglo ići u nedogled. Okrivljenicima da se, nasuprot tomu, treba omogućiti suđenje u najkraće moguće vrijeme. Branitelj predlaže da se od Srbije pribave podaci o prebivalištu optuženih i da se spisi prebace u Srbiju.

Vijeće odbija prijedlog o prekidu glavne rasprave navodeći da je ŽDO trebalo ranije uložiti žalbu na odluku o suđenju u odsutnosti. Obrazlaže da je ŽDO u dva navrata davalo prijedloge za suđenje u odsutnosti a nije ulagalo žalbu. Osim toga Predsjednica Vijeća navodi kako ŽDO nije pružilo dokaze sudu gdje se okrivljenici nalaze niti je sud izvješten o eventualnim poduzetim radnjama u otkrivanju prebivališta okrivljenih. Sud bi eventualno razmotrio prijedlog državnog odvjetništva ako bi okrivljenici postali dostupni tijelima RH.

Svjedokinja Željka Ivezić, supruga je ubijenog Ivana Ivezića koji je bio u pričuvnom sastavu policije. Svjedočila je o traumatskom iskustvu kada su u dvorište kuće ušli tzv. Martićevci, zapalili štale, pretukli i odveli njenog muža, dok su nju, svekrvu i djecu poštedjeli.

Odvođenje supruga

Od tromblonske mine koja je pala na štalu su se svi sklonili u garažu. Suprug je u garaži imao pušku. U dvorište su ušla tri muškaraca u maskirnim uniformama, a ne zna koliko ih je bilo naokolo dvorišta. Provalili su vrata garaže i istjerali ih van. Nju, svekrvu Mandu, djecu Milana i Milenu su ostavili pod stablom dok su supruga Ivana držali na nišanu. Jedan od muškaraca ušao u kuću i sve prevrnuo. Zapalili su sjeno i štaglje a supruga su tukli. Osobe koje su, tada, odvele njenog muža su imale maskirne uniforme, lica im nisu bila pokrivena, imali su kape šilterice. Tijelo njenog supruga je nađeno 10 dana kasnije, a pušku je predala Tomislavu Brkiću, koji je mjesec dana kasnije preminuo od ranjavanja gelerom.

Ne poznaje nikoga od optuženih. Čula je za Gojka Markajla koji je sa njenim suprugom radio na željeznici prije rata.

Vidjela je da su starijoj susjedi zapalili hidrofor i bacili bombu, starica je preminula od posljedica ranjavanja. Osoba poginula u Lovincu je Kata Šarić, koju su zvali baba Kajuša.

Svjedok **Ivan Šarić**, je brat pokojnog Martina Šarića. 05.08.1991., na dan napada, je bio u Karlobagu na poslu, a slijedeći mu je dan objavljeno da je skupina muškaraca odvedena, između ostalih i njegov brat.

O događajima je saznao od ljudi koji su nakon pada Lovinca otišli, posebno od Mile Račića.

Svjedokinja **Manda Ivezić**, je majka je pokojnog Ivana Ivezića. Za vrijeme napada 5. kolovoza se je cijela obitelj sklonila u garažu. Nakon napada su u dvorište kuće banuli četnici i postrojili ih (ne zna točno koliko ih je bilo - 6 do 7 je bilo u dvorištu a okolo do pedesetak uniformiranih muškaraca u manjim grupama). Nju, djecu i snahu nisu dirali, šakama su tukli sina Ivana i onda ga odveli. Prepoznala je Milorada Čubrila, znanoga Čaćaka, kao osobu koja im je tada pretraživala kuću. Znala ga je od ranije jer je očitavao električna brojila.

Na upit navodi da je za optuženog Milorada Žegarca čula a Petra Hajdukovića poznavala, za Radoslava Čubrila je znala da je četnički vojvoda i da je vratio iz Francuske ili Švicarske. Gojka Markajla je znala i vidala često kako prolazi putom naoružan.

Radio stanica koje je bila u dvorištu je dobivena od MUP-a radi lakše komunikacije na straži. Svi su muškarci u selu bili uključeni u straže, imali su oružje i uniforme koje su dobili od policije.

Svjedok Dane Pavičić sin je Marka Pavičića, jednog od ubijenih civila.

Svjedok navodi da je njegov otac bio star čovjek od 77 godina, nije bio u pričuvnom sastavu, bio je nenaoružan civil. Otac je otišao k ovcama koje su bile u otvorenom štaglju u selu Šarić te mu je svjedok, zajedno sa suprugom, pošao odnijeti ručak. Kad su se približili počela je buka i pucnjava te se zajedno sa ženom sakrio. Kada je utihnulo, žena mu je otišla natrag u selo, a svjedok je ostao sakriven još 15-20 minuta.

Nije vidio zapaljene kuće niti ikoga.

Svjedok Ivan Pavičić, sin je Marka Pavičića, ubijenog civila.

O smrti oca je saznao u Njemačkoj u Duseldorfu, gdje je radio od 1965-1998.

Nema nikakvih direktnih saznanja o događajima, jer nije bio na mjestu događaja.

Zapažanja promatrača

Začuđuje što ŽDO iz Rijeke nije u zakonskom roku podnijelo žalbu na odluku suda o suđenju u odsutnosti jer se radi o stavu koje DO odvjetništvo zagovara gotovo dvije godine. Svoj prijedlog na drugom danu glavnoga ročišta ŽDO nije obrazložio novim saznanja o prebivalištu optuženih. Štoviše, Predsjednica suda navela je da Sud od ŽDO-a nije dobio provjerene, odnosno, utvrđene podatke o prebivalištu optuženih.

Očito je da DO i županijska odvjetništva trebaju pripremiti strategiju što s predmetima optuženih u odsutnosti te započeti koristiti međunarodnu suradnju u pribavljanju informacija o prebivalištima, pripremi predmeta i pripremi mogućeg prijenosa predmeta.

Nekoliko je svjedoka je na jučerašnjem i današnjem ročištu navelo kako bi voljeli da ih sud više ne zove da svjedoče jer su već više puta svjedočili.

Na procesu su aktivna dvoje ili troje branitelja. Ostali, čini se, samo prate proceduru.

19. listopada 2006.g. - nastavak dokaznog postupka, novi dokazni prijedlozi

Postupak prati Goran Miletić, monitor Documente iz Zagreba.

Postupak su još pratili monitorice OESS-ova ureda u Gospiću Sandra Horina i Jelena Borić, novinar Novog lista, monitor Britanskog veleposlanstva iz Zagreba i javnost.

Svjedoci: Petar Sekulić, Mirko Horvatin, Marko Bobinac, Ivan Grgat.

Svjedok **Petra Sekulića** iz Smokovića kraj Lovinca je svjedočio o okolnostima napda na Lovinac 05. kolovoza. On i njegova supruga, Roža Sekulić, su pobjegli u šumu dok napad nije prestao. U šumi je čuo dovikivanje koje nije razumio niti je ikoga vidio.

Svjedok Mirko Horvatin je za vrijeme inkriminiranih događanja bio zapovjednik policijske postaje Lovinac. Po zapovjedi MUP-a je u Lovinac stigao 17. srpnja 1991., a 27. srpnja je već bio minobacački napad na Ploče. Prvi put nakon 15 godina svjedoči o ovim događajima.

Napad 5. kolovoza je započeo iz pravca Gračaca, prestao je oko 12 sati. Oko podne je dobio informaciju da je ranjen Ivan Sekulić i još jedan djelatnik policije. Negdje oko podneva u policijsku postaju je došao pukovnik Jurasović sa 2 oklopna vozila s Plitvica vidjeti što se dešava u Lovincu. S istim upitom je dobio i pozive iz kasarne Matres iza Sv. Roka od vodnika Stojanova i kapetana Dragičevića. Na temelju toga je svjedok zaključio da je JNA znala što se desilo.

Oko 12 sati je u postaju došao i Mile Račić koji je rekao da je u pravcu Smokovića bio zarobljen od strane neprijateljskih formacija i da su ga pustili kako bi policijskoj postaji prenio ultimatum da se predaju jer će inače zaklati uhvaćene civile. O svemu je izvjestio načelnika PU u Gospiću, sastavio je službenu bilješku i odlučio odaslati interventnu ekipu.

7. kolovoza se je uputio u okolne zaseoke sa fra Savićem koji je sve snimio video kamerom.

Oko 13. kolovoza ponovno u postaju došao Mile Račić s informacijom kako je njegova supruga na ispaši našla tijela pet ubijenih mještana. U pregovorima s vojskom je dogovorena pratnja za istražnog suca i dvoje kriminalističkih tehničara koji su napravili očevid mjesta.

S područja Gradine je dobio dojavu da je pronađeno tijelo poginulog djelatnika Sekulića. U Domu zdravlja u Lovincu je dr. Beraković napravila vanjski pregled tijela i sastavljeno je izvješće. Obdukcija nije rađena. Uočena je prostrijelna rana na trbuhu, ruke su pokojnom bili zavezane

Na upit sutkinje svjedok navodi kako zna da je jedna starije gospođa preminula od posljedice ranjavanja na pragu kuće u Lovincu. Nije obavljen očevid i obdukcija.

Svjedok navodi da su straže bile formirane po punktovima od jednog profesionalnog redarstvenika i jednoga iz pričuvnoga sastava. Ispočetka su seljani iz pričuvnog sastava dolazili u policijsku postaju, a kasnije su nakon obavljene dužnosti odlazili kućama na odmor. Pričuvni sastav policije je bio u odorama temeljne policije, imali su osobno naoružanje, tek su kasnije došli do tri minobacača a pred pad Lovinca i do beztrajnog topa i jednog ručnog bacača. Zapovijed da se napusti Lovinac izdao je 24. rujna 1991. u 20.10 minuta. Organizirano su napuštali sve, izvučen je sav narod iz okolice na zorno mjesto od kuda su oko 23 sata krenuli u pravcu Velebita, gdje su prenoćili.

Svjedok Marko Bobinac, svjedočio je kako nikada nije radio u policijskoj ispostavi Lovinac, već u Karlobagu te da nema nikakvih saznanja o dešavanjima u Lovincu. Danas radi u policijskoj postaji u Korenici.

Svjedok Ivan Grgat, djelatnik policije u Gospiću.

Prvi put u petnaest godina svjedoči o događanjima.

U policijskoj postaji u Lovincu radio je od 10 mjeseca 1990. do pada Lovinca. Prvi napad na policijsku postaju tromblonskim minama bio je 04. travnja 1991. U srpnju 1991. je bio drugi napad minobacačima kada je poginula jedna starija žena. 5. kolovoza je bio prvi jači napad na Lovinac kada su cijeli dan tukli minobacačima. Taj je dan bio u policijskoj postaji, gdje su imali smještaj i gdje su spavali. Nakon tog napada su stalno bili na položajima.

U kolovozu 1991. je u postaji u Lovincu bilo oko 20-ak policijskih djelatnika što je bilo jako malo za obranu tog mjesta. Stalno su putovali kroz barikade, pretresala ih je i maltretirala vojska. Na upit državnog odvjetnika svjedok navodi kako se čuvala samo postaja u Lovincu i da nije bilo organiziranog otpora s hrvatske strane.

Svjedok je bio prisutan kada je Mile Račić došao u policijsku postaju sa ultimatumom za predaju. Ne zna ništa o tijelima, uviđaju i očevidu i ne poznaje nikoga od optuženih.

Dokazni prijedlozi stranaka.

Zamjenik državnog odvjetnika je predložio:

1. da se kao svjedoci ispitaju djelatnici policijske postaje u Lovincu, Andrija Ostović, Tomislav Latvić i Marko Župan;
2. da se pribavi dokumentacija iz bolnice u Gospiću u svezi Kate Šarić, posebno kvalifikacije ozljeda;
3. da se od HRT-a pribavi video zapis od 13.8.1991.g.;
4. da se od PU Gospić pribave podaci o ispitu s očevida.

Branitelji predlažu:

1. da se utvrdi vrijednost imovine koja se spominje u operaciji 5. kolovoza 1991.g.;

2. saslušanje vještaka sudske medicine radi utvrđivanja jesu li osobe smaknute ili su ubijene od posljedica granatiranja.

Rješenje Predsjednice Vijeća o dokaznim prijedlozima:

1. video zapis koji je snimio fra Savić će se reproducirati na glavnoj raspravi a isti će se pribaviti iz arhiva HRT-a;
2. putem R Srbije pokušati će se utvrditi gdje žive optuženi;
3. u Gospiću će se pribaviti situacijska skica Lovinca, položaj mjesta Raduča te nacrtani položaj tijela poginulih 05. kolovoza 1991.g.;
4. provesti će se sudsko-medicinsko-balističko vještačenje u odnosu na uzrok i način smrti;
5. kod medicinske ustanove u Lovincu zatražiti će se podaci o pregledanim tijelima Milana Sekulića i Kate Šarić;
6. zatražiti će se podaci koliko je stanovnika imalo selo Raduča 1991.a koliko ima danas;
7. kao svjedoci će se ispitati Pavle Račić, predsjednik križnog štaba općine Lovinac, Andrija Ostojić, Tomislav Latvić i Marko Župan, policajci iz policijske ispostave u Lovincu.

Slijedeća glavna rasprava se zakazuje za 29. 30. i 31.siječnja 2007., no neposredno pred raspravu je objavljena odgoda.

14. svibnja 2007.g. – novi početak glavne rasprave, čitanje optužnice, dokazni postupak

Postupak pratio Goran Miletić, monitor Documente iz Zagreba.

Postupak su još pratili monitorice OESS-ova ureda u Gospiću Sandra Horina i Jelena Borić.

Kako je od zadnjeg ročišta prošlo više od dva mjeseca, glavna rasprava je počela ispočetka.

Izmjena Vijeća

Od zadnje se rasprave desila promjena u sastavu Vijeća, te više ne sudi Veliko Vijeće od dva suca profesionalaca i tri suca porotnika, već je sastavljeno od tri suca profesionalaca. Međutim Vijeće ponovno nije sastavljeno sukladno Zakonu o primjeni statuta Međunarodnog kaznenog suda jer su dvoje članova Vijeća suci građanskog odjela Županijskog suda u Rijeci.

Čitanje optužnice

Zamjenik Županijskog državnog odvjetnika iz Rijeke pročitao je optužnicu, kojom se petorici optuženih stavlja na teret da su pri napadu na selo Lovinac 05. kolovoza 1991. izvršili ratni zločin protiv civilnog stanovništva, pri čemu je ubijeno petoro civila i počinjena veća materijalna šteta na civilnim objektima.

Nastavilo se u nastavku sa dokaznim postupkom saslušanjem svjedoka.

Svjedokinja **Josipa Šarić** u inkriminirano se vrijeme nije nalazila u Lovincu, ali je tijekom napada na Lovinac nastradala njezina majka Marija Matajić, koja je 20. srpnja 1991. poginula od posljedice ranjavanja ispred kućnog praga. Sjeća se da je bilo napada na Lovinac i prije, i to u travnju 1991. Majka joj nije htjela napustiti Lovinac te je ostala sama u kući brinuti se za seosko gospodarstvo.

Svjedokinja ne poznaje optužene, jer je Lovinac napustila još 1957, a dolazila je prosječno 5-6 puta godišnje. Posvjedočila je i o incidentu koji se desio njezinom suprugu koji je jednom

prilikom na putu prema Lovincu vlak kojim je putovao zaustavljen i svi su putnici morali izaći iz vlaka te su odvedeni na ispitivanje. Navodno je tom prilikom jedan mladić i pretučen.

Svjedok **Mate Šarić** inkriminiranog se dana nalazio u Lovincu. Tog je dana rano ujutro započeo napad minobacačima na Lovinac, koji je trajao do oko 11 sati. Nakon zatišja od otprilike sat vremena „četnici“ su upali u selo. Svjedok se u to vrijeme nalazio u društvu Ivana Ivezića u njegovu dvorištu. Po napadu sakrio se u žito, jer su naišla trojica u šarenoj uniformi, ali ga nisu primijetili. Kasnije je otišao do kuće Ivana Ivezića i tamo je zatekao njegovu ženu, majku i dvoje djece u plaču. Saznavši da su ga odveli, svjedok je znao da neće biti dobro.

Potom se uputio do svoje kuće potražiti suprugu, kćer i majku. Tamo je zatekao razbijenu kuću u kojoj je svjedokova majka, Kaja Šarić ležala ranjena u lokvi krvi, a supruga i kćer su se skrivale. Majka je odvezena u bolnicu u Gospić, gdje je i preminula. Od optuženih poznaje samo Gojka Markajla, koji je stanovao u blizini Mile Račića.

Svjedok **Pavao Krpan** inkriminiranog se događaja nije nalazio u Lovincu, već u Njemačkoj, gdje je radio i danas radi. Sjeća se da ga je jednom prilikom sestra nazvala u Njemačku da mu kaže da je kuća i štala u Lovincu zapaljena te da se majka preselila u Zagreb. O svim događanjima svjedok malo zna, jer nije imao previše kontakta sa domaćim ljudima. Jedino je vidio kasetu koju je snimio fra Ivan Savić o napadu na Lovinac. Ne poznaje optužene.

Svjedok **Andrija Ostojić** je pripadnik aktivnog sastava policije, koji se nalazio se u Lovincu na dan napada 05. kolovoza 1991. Tog je dana bio zajedno sa kolegama u blizini policijske ispostave u Lovincu, kada je oko podneva naišao Mile Račić sa informacijom da su u selo ušli ljudi iz Raduča. Njega su poslali da prenese ultimatum o predaji, jer su uzeli kao taoce 5-6 ljudi.

Svjedok je inače od 10 mjeseca 1990. godine bio zapovjednik ispostave policije do dolaska Mirka Horvatina, a u Lovincu je ostao sve do pada, odnosno okupacije 24. rujna 1991. Ne poznaje osobno optužene, ali je čuo da je Radoslav Čubrilo predvodio napade i da su on i njegovi ljudi izvršili masakr.

To je čuo od policijskih službenika tadašnjeg aktivnog sastava Josipa Vrkljana iz Sv. Roka, koji je zajedno sa Marijanom Matijevićem, također djelatnikom spreman doći na sud posvjedočiti o događajima u Lovincu.

Svjedok je potom pročitao imena poginulih pripadnika pričuvnog sastava policije u Lovincu. Ta je imena dobio u Udruzi pripadnika specijalne policije u Lovincu. On je kao djelatnik aktivnog sastava bio u manjini, i bilo je puno više pričuvnog sastava. Obrana je po selu bila uglavnom organizirana po punktovima sastavljenima od pričuvnog sastava, koji su bili naoružani od strane PU u Gospiću. O optuženima je čuo uglavnom iz priča, posebno za Gojka Markajla, čijeg brata zna iz Sv. Roka.

Svjedok **Tomislav Latvić** je također bio policajac aktivnog sastava tijekom kolovoza 1991. godine. Posvjedočio je o svakodnevnim granatiranjima i izolaciji. Zajedno sa rezervnim sastavom policije držali su položaje na punktovima. Sjeća se da je jednom prilikom došao Mile Račić i rekao da su u selo upali ljudi iz Raduča i da se predaju jer će sve pobiti. Svjedok je spomenuo i Pavla Račića kao zapovjednika pričuvnog sastava. Optužene ne poznaje, iako je jednom prilikom sreo Radoslava Čubrila, za kojeg se sjeća da je bio arogantan i nacionalno zagrižen te koji je navodno prije rata radio u Švicarskoj. Za Gojka Markajla zna da je imao brata koji je radio u Sv. Roku. Poznavao je i oštećene u ovom postupku, ali o njihovom stradavanju malo zna.

Svjedok **Marko Župan** umirovljeni je policajac iz Sv. Roka, koji se nalazio u Lovincu za vrijeme napada 5. kolovoza 1991. Sjeća se da je napad počeo oko 6 ujutro granatiranjem, a napad je krenuo iz pravca Polja i sela Raduča. Čuo je od Mile Račića da su odvedeni civili sa porukom da se predaju. Kad su čuli da su zarobili civile, njih 5-6 su krenuli u pomoć iz smjera Lovinca prema

Peregrinom polju. Vidjeli su dimove u zraku od paleži kuća i gospodarskih objekata te su se odlučili na kratko vratiti. Potom su ponovno vratio u Peregrino polje držati položaj. Od optuženih od prije poznaje Radoslava Čubrila(sreo ga jednom u Sv. Roku), Milorada Žegarca(išli zajedno u srednju školu), Petra Ajdukovića(često dolazio u Sv. Rok), a za Gojka Markajla je samo čuo jer je isti imao brata u Sv. Roku. Milorada Žegarca nije spomenuo. Inače je čuo od prijatelja iz Beograda da je Petar Ajduković preminuo u Srbiji. Svjedok nije htio reći od kojih je prijatelja to čuo, a predsjednica vijeća je upozorila svjedoka da je dužan kazivati sve što mu je poznato.

Zapažanje monitora:

Izmjena u sastavu Vijeća ponovno nije ispunila odredbu Zakona o primjeni statuta Međunarodnog kaznenog suda, jer su dvoje sudaca-članova Vijeća iz građanskog odjela suda, a ne kaznenog odjela sa dugogodišnjom praksom u rješavanju najsloženijih predmeta.

Međutim, monitor je primijetio da određene procesna pretpostavke danas nisu bile ispunjene. Predsjednica Vijeća nije na početku upitala stranke da li stavljaju prigovor na sastav vijeća. Isto tako nije javno konstatiran ponovni početak glavne rasprave, kao niti pročitani u dosadašnjem postupku izvedeni dokazi.

Pasivnost branitelja je još uvijek izražena, no to ni ne čudi jer postoji vjerojatnost da je najmanje dvoje optuženih preminulo u Srbiji. Jedino je branitelj drugooptuženog u izvjesnoj mjeri aktivan sudionik procesa.

15. svibnja 2007.g. – nastavak dokaznog postupka

Postupak prati Goran Miletić, monitor Documente iz Zagreba.

Postupak su još pratili monitorice OESS-ova ureda u Gospiću Sandra Horina i Jelena Borić.

Uslijedio je nastavak glavne rasprave saslušanjem svjedoka. Na današnjem ročištu nije prisutan zamjenik Županijskog državnog oodvjetnika iz Rijeke Darko Karlović, već druga zamjenica. Za današnje je ročište najavljeno saslušanje i vještaka sudske medicine kao i vještaka balističara na okolnost stradavanja oštećenika.

Svjedok **Pavle Račić** ima 81 godina i poljoprivrednik je iz Lovinca. Nije mu jasno zašto su ga pozvali. Predsjednica Vijeća ga je upitala da li je on bio predsjednik kriznog štaba Lovinca tijekom 1991.g, a svjedok je odgovorio da je to bio drugi Pavle Račić iz Lovinca te da su pozvali krivu osobu. Pavao Račić kojeg oni traže je bio podžupan Ličko-senjske županije, učitelj i predsjednik HDZ-a u Lovincu.

Svjedoku je o stradavanju oštećenih poznato kao i svakom drugom Lovinčanu. Ne poznaje optužene, ali je čuo za Radoslava Čubrila da je zločinac i da je bio glavni kod masakriranja civila. Tijekom 1991. je bio u Lovincu, točnije na položaju u selu Vranik. Od Pavla Račića su on i njegov sin Frane dobili Kalašnjikove. Oružje su uglavnom dobivali seljani koji su imali kuće na granici, u blizini linije razgraničenja, a poznato mu je i da su ga dobili i ljudi u centru Lovinca. Inače je bio na položaju zajedno sa Milanom Sekulićem, kada je kratko otišao kući. Sa Milanom Sekulićem su na položaju ostali dvojica. Kada je vidio da je započeo napad od smjera Ploča, svjedok se zajedno sa suprugom, bratom, sinom i snahom sakrio u obližnji kamenjar. Tamo su inače znali i noćiiti više puta tijekom napada.

Svjedok je rekao jednu zanimljivu činjenicu, a ta je da je Tuđman naredio da nikad ne počnu prvi pucati, već da samo uzvrate kada druga strana prva započne pucati, odnosno na napad treba odgovoriti.

Vještak sudske medicine dr. Renata Dobi-Babić pročitala je obdukcijски nalaz i iznijela svoje mišljenje o okolnostima stradavanja oštećenika.

Ustvrdila je da su svih petorica civila stradala nasilnom smrću. Kod svih oštećenih su utvrđene prostrijelne rane te višestruku prijelomi kostiju. Smatra da ja civile pucano rafalnom paljbom u leđa, a nakon pada je svima naknadno pucano u zatiljak glave. Jure Sekulić je imao i višestruke stijelne rane na trupu te peti, što upućuje na činjenicu da je vjerojatno pokušao pobjeći te da mu je pucao u leđa tijekom bijega.

Kako su tijela pronađena 13. kolovoza 1991, a s obzirom na razvoj truležnih promjena, smrt je najvjerojatnije nastupila 5. kolovoza, ako ne i prije. Truležne primjene su kod svih oštećenih izražene jednakomjerno, stoga smatra da su svi usmrćeni istog dana.. Projektili nađeni u tijelu nisu podložni vještačenju, jer su isti djelovanjem tjelesnih tekućina nepodobni za vještačenje. Vrijeme smrti na temelju truležnih promjena je moguće utvrditi ako se uzme u obzir godišnje doba, a kako se radilo o ljetu truležne promjene su se brže razvijala pod utjecajem visokih temperatura i djelovanja insekata. Što se tiče mjesta stradavanja civila, vještakinja misli da se egzekucija mogla zbiti upravo tamo gdje su oštećenici i nađeni. Na mjestu zločina nije bilo nikakvih tragova koji bi mogli upućivati na počinitelje.

Sudski vještak balističar Rade Stojadinović je rekao da je uviđaj napravljen katastrofalno. Na mjestu zločina nisu izuzeti fragmenti projektila, a oni nađeni u tijelima nisu podobni za vještačenje zbog izgrizenosti.

Balističar smatra da se vrlo vjerojatno pucalo iz automatski pušaka marke Kalašnjikov na temelju nalaza vještaka sudske medicine. Inače se u to vrijeme raspolagalo sa Mauzerkama, Papovkama i Kalašnjikovima. Prema ispućanim rafalima, vještak je ustvrdio da se radilo o najmanje dva počinitelja. Na temelju lokacije i međusobne udaljenosti i znanja o rasipu rafalne paljbe, vještak je rekao da je udaljenost između počinitelja i oštećenih bila oko 5 m.

Vještak se nije mogao decidirano izjasniti iz koliko se oružja pucalo. U četiri oštećenika se najvjerojatnije pucalo istovremeno, a prema nađenom tijelu oštećenog Jure Sekulića u kojeg je ispaljeno najviše metaka naknadno, najvjerojatnije dok je pokušao pobjeći.

Na upit Predsjednice Vijeća o novim dokaznim prijedlozima državno je odvjetništvo predložilo saslušanje Marijana Matijevića i Josipa Vrkljana na okolnost zaustavljanja u Gračacu i provođenja na ispitivanje od strane prvooptuženog.

Branitelji nisu imali novih dokaznih prijedloga.

Vijeće je donijelo rješenje da se na iduće ročište pozovu i saslušaju kao **svjedoci Marijan Matijević i Josip Vrkljan**.

Zapažanje monitora:

Glavna rasprava održana ova dva dana pokazala je sav apsurd suđenja u odsutnosti, jer branitelji nisu sigurni da li su im klijenti uopće živi.

Državno je odvjetništvo je pozvalo krivu osobu istog imena kao svjedoka. Iako na zamjeni, državna odvjetnica se trebala bolje pripremiti za slučaj. Grešku koju je učinila predloživši Milu Račića kao svjedoka nakon saslušanja Pavla Račića, pritom ne znajući da je isti kao glavni svjedok optužbe saslušan na prvom ročištu je ispalo vrlo neprofesionalno.

13. rujna 2007.g. – novi početak glavne rasprave, dokazni postupak

Postupak prati Goran Miletić, monitor Documente

Postupak su još pratili monitorice OESS-ova ureda u Gospiću Sandra Horina i Jelena Borić.

Kako je od zadnjeg ročišta prošlo više od dva mjeseca, glavna rasprava je počela ispočetka. U nastavku dokaznog postupka saslušani su slijedeći svjedoci : Pavao Račić, Marijan Matijević, Josip Vrkljan, Milan Dobrić i Luka Budak

Svjedok **Pavao Račić** postavljen je za zapovjednika obrane šireg područja Lovinca tijekom kolovoza 1990. U to vrijeme još nije bila postavljena izvršna vlast, konkretnije MUP te su se seljani, pod pritiskom stalnih napada, bili prisiljeni sami organizirati. Tijekom kolovoza 1990. osnovana je policijska postaja Lovinac, kada je područje podijeljeno u sektore. Za zapovjednika redovnog sastava policije je postavljen Mirko Horvatin iz Zagreba, dok je svjedok postavljen za zapovjednika pričuvnog sastava policije. Takav je podijeljeni sustav funkcionirao do samog pada Lovinca u rujnu 1991. Pričuvni sastav policije je uglavnom činilo lokalno stanovništvo sposobno za obranu, a pomoć je pristigla i iz drugih krajeva Hrvatske. Iako je vođena evidencija o pripadnosti određenoj postrojbi, veći dio dokumentacije je nestao tijekom pada sela.

Sjeća se da je inkriminirajućeg dana sa područja Ploča, Smokvića i Gračaca prema Lovincu započeo jak minobacački napad. Nakon kombiniranog pješačko-topničkog napada došao je na područje sela Šarići, gdje su zauzeli položaj na Volaskoj gredi. U selu su naišli na zapaljene kuće, ranjenu majku u kući Mate Šarića te suprugu Petra Račića, koju su evakuirali.

Tijekom predvečerja su od zapovjednika policijske postaje Mirka Horvatina dobili informaciju da je Mile Račić došao u postaju sa ultimatumom o predaji ili će pogubiti 5 zarobljenih civila. U to vrijeme nije bilo riječi o tome tko ih je zarobio.

Od optuženih jedino od prije poznaje Radoslava Čubrila, kojeg su još zvali i Rade Borkin i Rade Švicarac, za kojeg je rekao da je bio četnički vojvoda i da je bio glavni organizator pobune Srba.

Svjedok **Marijan Matijević** je bio u djelatnom sastavu policije inkriminirajućeg dana i nalazio se na položajima. Ne može ništa reći o stradanju oštećenika, osim onoga što je kasnije čuo od suseljana. Poznaje od prije sve optužene, posebno Radu Čubrilu. Naime, tijekom siječnja 1991. svjedok je zajedno sa Tomislavom Brkićem na državnoj cesti do Gospića zaustavljen i zarobljen od strane Rade Čubrila. Tom prilikom je odveden u Gračac u zatvor, gdje je proveo ukupno 4 dana. Tijekom pada Lovinca, svjedokovi otac, majka i brat su zarobljeni i odvedeni su u Knin, gdje su u logoru proveli ukupno 5 mjeseci. Brat je tada teško tučen, te je nedugo zatim i obolio i sada se nalazi u skrbinčkom odnosu sa bratom.

Svjedok je poznao i ostale optužene, ali nije znao reći što su radili inkriminirajućeg periodu.

Svjedok **Josip Vrkljan** je bio pričuvni policajac i 05. 08.2007. se nalazio na području Miletić-gaja. O odvođenju oštećenih je saznao putem radio stanice. Optužene poznaje od prije rata, ali mu nisu poznate njihove aktivnosti tijekom inkriminirajućeg perioda. Jedino mu je poznato da je Rade Čubrilo bio organizator pobune Srba te da je bio glavni u tom području.

Svjedok **Milan Dobrić** je bio u pričuvnom sastavu policije tijekom kolovoza 1991. i vlasnik ugostiteljskog obrta «Mario» u Lovincu. Sjeća se napada 05.08.1991. koji je započeo u 8 sati ujutro. Nedugo zatim je krenuo prema zaseoku Polje gdje nije nikoga zatekao. Došavši do kuće Mate Šarića čuo je zvukove razbijanja tanjura i šalica te je uočio mladog muškarca kako sjedi sa desna od kuće. U tom jer trenutku bio uočen te su počeli pucati prema njemu. Iako ranjen u rame, uspio je pobjeći do jedna štale, gdje su ga dvojica pokupili u auto i odveli u ambulantu.

O stradavanju oštećenih zna iz kasnijih priča, a poznaje i sve optužene iako ne zna što su radili i u inkriminirajućem periodu.

Svjedok **Luka Budak** se 05.08.1991. kao pričuvni policajac nalazio na položaju prema selu Ploče kada je izvršen minobacački i pješačko-artiljerijski napad. Poznato mu je stradavanje Milana Sekulića na području Gradine, jer je vidio njegovo tijelo nakon stradavanja.

Od optuženih poznaje sve osim Milorada Čubrila, ali ne zna što su radili tempore criminis.

U nastavku glavne rasprave Vijeće je upitalo stranke u postavljanju daljnjih dokaznih prijedloga, kojih nije bilo. Branitelji su upitali Vijeće u pogledu zatraženih podataka od strane MUP-a Srbije, koji još nisu dostavljeni sudu.

Nakon vijećanja Vijeće je odlučilo obaviti **rekonstrukciju događaja** u području sela Lovinac **5. listopada 2007.** s početkom u 12 sati.

Zapažanje monitora:

Iako je zbog protoka vremena glavna rasprava trebala započeti iz početka, Predsjednica Vijeća nije na početku konstatirala sastav Vijeća niti upitala stranka stavljaju li prigovor na isto. Također nije niti pročitana optužnica, već je samo u zapisnik konstatirano čitanje.

Današnji svjedoci, djelatnici pričuvnog sastava dali su naznačiti kako oštećeni nisu imali u potpunosti svojstvo civila u smislu Ženevskih konvencija. Naime, Predsjednica Vijeća je upitala postoji li kakva dokumentacija ili popis djelatnika pričuvnog sastava, na što je odgovoreno da je tijekom pada Lovinca većina dokumenata uzgubljena. Bez obzira na dokumentaciju, Državno bi odvjetništvo na temelju iskaza dosadašnjih svjedokakako su svi bili djelatnici pričuvnog sastava policije, trebalo razmisliti o prekvalifikaciji kaznenog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva u kazneno djelo ratnog zločina protiv ratnih zarobljenika.

Predsjednica Vijeća tijekom ispitivanja svjedoka ide puno šire i dalje od zadanog činjeničnog opisa u optužnici, vjerojatno slijedeći uputu Vrhovnog suda da se što preciznije utvrdi što se događalo u selu na dan napada.

Nakon gotovo godinu dana od početka ponovljenog postupka pred Županijskim sudom Vijeće je odlučilo obaviti rekonstrukciju događaja u selu Lovinac.

IZVJEŠTAJ SA REKONSTRUKCIJE

05. listopada 2007.g. – nastavak dokaznog postupka rekonstrukcijom događaja

Na prethodnom je ročištu Vijeće za ratne zločine zakazalo rekonstrukciju zločina, kako bi preciznije utvrdili okolnost odvođenja i stradavanja petoro civila 05.kolovoza 1991 u selu Lovinac.

Rekonstrukciju je vodila Predsjednica Vijeća za ratne zločine Srebrenka Šantić uz pratnju sudske zapisničarke, a uz nju su još sudjelovali zamjenik Županijskog državnog odvjetnika iz Rijeke, Darko Karlović, vještakinja sudske medicine dr. Renata Dobi-Babić, sudski vještak-balističar Rade Stojadinović, sudski fotograf i snimatelj.

Na rekonstrukciju su pozvani slijedeći svjedoci: Mile Račić, Manda Račić, Mirko Horvatin, Pavao Račić, Mare Šarić, Željka Ivezić

Rekonstrukciju su osiguravali i pratili i djelatnici PU Ličko-Senjske te PU Primorsko-Goranske.

Od promatrača/ica su bili prisutni: Jelena Đokić Jović i Goran Miletić kao monitori Documente te Jelena Borić i Sandra Horina kao monitorice OESS-a.

Početak rekonstrukcije je započeo kod poštanskog ureda u selu, gdje su se svi sudionici okupili. Predsjednica Vijeća je uputila svjedoke svojim kućama uz informaciju kako će se doći do njihove kuće, gdje će dati iskaz.

Na početku se ekipa uputila do zgrade općine, koja je tijekom 1991. bila zgrada policijske ispostave.

18. travnja 2011. godine – novi početak glavne rasprave: čitanje izmijenjene optužnice i dokazni postupak

Izvyštava: Marko Sjekavica, Građanski odbor za ljudska prava, Zagreb

Suđenje prate i Jelena Borić, OESS, Zagreb; novinarka Novog lista; volonterke i volonteri Ureda za podršku svjedocima i žrtvama pri ŽS Rijeka; dvije oštećenice

Predsjednica vijeća, sutkinja Jesenka Kovačić, otvorila je zasjedanje i objavila predmet glavne rasprave koja je započela iznova¹. Objavljen je sastav sudskog vijeća za ratne zločine², koje uz predsjedavajuću sutkinju čine sutkinje Nasta Mijatović i Srebrenka Šantić³. Stranke nisu imale primjedbi na sastav vijeća. Doneseno je rješenje o suđenju u odsutnosti⁴.

Utvrđeno je da su pristupile pozvane stranke i to: zamjenik županijskog državnog odvjetnika iz Rijeke Doris Hrast i branitelj optuženika po službenoj dužnosti, odvjetnik Alen Bilić.

Glavna rasprava započela je **čitanjem optužnice** ŽDO Rijeka, broj K-DO-53/06, koja je ponovno **izmijenjena** i iz koje su izostavljeni svi suoptuženici koji su bili optuženi prethodnim verzijama optužnice⁵. Sada jedinoga optuženika, Radoslava Čubrila, tereti se da je počinio ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz čl. 120. OKZRH, tako što je dana 5. kolovoza 1991. godine, u Lovincu, kao zapovjednik „Velebitske jedinice“ tzv. SAO Krajine, koju je osnovao zajedno sa sumještanima iz sela Raduč, s pripadnicima te jedinice, izveo minobacački napad na Lovinac i

¹ Riječ je o trećem, ponovljenom postupku, budući da je VSRH prethodno u dva navrata ukidao presude ŽS u Gospiću te potom predmet delegirao ŽS u Rijeci. Temeljem čl. 310. ZKP-a glavna je rasprava započela iznova jer se izmijenio sastav vijeća i jer je odgoda trajala dulje od 2 mjeseca. Glavna rasprava bila je odgođena još od 13. rujna 2007. godine (uz napomenu da se 05. listopada 2007. godine, u selu Lovinac, obavila dokazna radnja rekonstrukcije).

² Sve tri članice sudskog vijeća su, sukladno zakonu o primjeni Statuta MKS, sutkinje kaznenog odjela ŽS Rijeka.

³ Sutkinja Srebrenka Šantić bila je predsjednica peteročlanog sudskog vijeća u ovom kaznenom predmetu prije primjene odredbi o sastavu vijeća iz Zakona o primjeni statuta MKS-a.

⁴ Optuženi Radoslav Čubrilo nalazi se u Republici Srbiji, gdje djeluje kao četnički vojvoda i predsjednik je Udruženja ratnih vojnih invalida Republike Srpske Krajine. Ukinutim presudama ŽS u Gospiću osuđen je za ratni zločin protiv civilnog stanovništva na 20 godina zatvora.

⁵ Prvotnom optužnicom se teretilo sedam osoba koje su bile obuhvaćene nepravomoćnim presudama ŽS u Gospiću i to Radoslava Čubrila, Bogdana Šobata, Milorada Čubrila, Milorada Žegarca, Petra Hajdukovića, Gojka Mrkaila i Bogdana Čubrila.

okolna sela te dozvolio pripadnicima spomenute postrojbe da upadaju u kuće, pretresaju ih i pale, prilikom čega su na kuću Kate Šarić bacili bombu, od koje je ista dobila teške ozljede i od njihovih posljedica, u bolnici, preminula. Optuženi se također tereti da je naredio da se zarobljeni Milan Sekulić veže i ubije, a da se kao taoci uzmu Stjepan Katalinić, Jure Sekulić, Marko Pavičić, Ivan Ivezić, Martin Šarić i Mile Račić, a potom je dozvolio nepoznatim pripadnicima svoje jedinice da navedene, izuzev Mile Račića, koji je s ultimatumom za predaju poslan u prostorije MUP-a Lovinac, pucanjem u leđa i glavu, ubiju.

Potom se prešlo na **dokazni postupak**. Predsjednica vijeća svjedokinjama i svjedocima pročitala je njihov iskaz koji su dali u prethodnom tijeku glavne rasprave⁶ te im je nakon toga dala priliku da ga nadopune i odgovore na postavljena pitanja.

Svjedok Mile Račić (star 73 godine, iz Lovinca) iskazao je kao na zapisniku s glavne rasprave od 17. listopada 2006. godine. Na pitanje branitelja svjedok je odgovorio da je Rade Čubrilo bio crn, visok cca 185 cm, zgodan i da je imao brkove. Nosio je maskirnu uniformu i čizme. Dodao je da su suseljani ove počinitelje nazivali četnicima, a oni su zapravo bili vojnici tzv. SAO Krajine. Na poseban upit predsjednice vijeća, svjedok je rekao da je on ultimatum neprijatelja, koji su njega i druge osobe zarobili, prenio u MUP u Lovincu, zapovjedniku Horvatinu, a da se nakon toga nije htio vratiti četnicima.

Svjedokinja Manda Račić (stara 60 godina, iz Lovinca) iskazala je kao na zapisniku s glavne rasprave od 17. listopada 2006. godine⁷. Na posebno pitanje zamjenika ŽDO-a, svjedokinja je odgovorila da su im ti muškarci iz kuće odnijeli sitnice, primjerice radio.

Svjedokinja Anka Katalinić (stara 69 godina, iz Lovinca, sada prebiva u Sesvetama), supruga ubijenog Stjepana Katalinića, iskazala je kao na zapisniku s glavne rasprave od 17. listopada 2006. godine. Svjedokinja je dodala, s osjetnom dozom ogorčenja, da je Mile Račić glavni svjedok, koji sve zna, koji pozna ljude koji su počinili ovaj zločin. Rekla je da je prilikom sahrane njenog supruga, Danijela Račić, kći svjedoka Mile Račića, imala podatke o sedam mladića iz okolnih pravoslavnih sela, njezinih školskih kolega, koji su kritične zgrade sudjelovali u napadu na Lovinac.

Svjedok Ivan Katalinić (star 42 godine, iz Lovinca), sin ubijenog Stjepana Katalinića, iskazao je kao na zapisniku s glavne rasprave od 17. listopada 2006. godine. Tome je dodao da ga čudi kako državno odvjetništvo ni sud nemaju podatke o optuženiku, s obzirom da se preko Google tražilice na Internetu lako mogu pronaći podaci da je optuženi u Srbiji i da je šef vojnih invalida tzv. SAO Krajine. Rekao je da kćeri Mile i Mande Račić imaju neposrednih saznanja o inkriminiranom događaju jer su vidjele počinitelje, a do sada nisu ispitane u ovom kaznenom postupku.

Svjedok Karlo Sekulić (star 41 godinu, iz Lovinca), sin ubijenog Juraja Sekulića, iskazao je kao na zapisniku s glavne rasprave od 17. listopada 2006. godine.

Svjedokinja Ivka Sekulić (iz Lovinca), supruga ubijenoga, iskazala je kao na zapisniku s glavne rasprave od 17. listopada 2006. godine⁸.

---

⁶ Sadržaje prethodnih svjedočkih iskaza moguće je pročitati u izvještajima sa glavne rasprave.

⁷ Svjedokinja je također tom prilikom iskazala da su joj ti zamaskirani ljudi zapalili kuću.

⁸ Osim tamo navedenoga, svjedokinja je tom prilikom iskazala da su oni u Lovincu od starine bili dobri s pravoslavicima iz okolnih sela i da ne zna što im je bilo u glavi da to naprave.

Svjedokinja Željka Ivezić (stara 42 godine, iz Gračaca, udata u Lovincu, sada s prebivalištem u Karlovcu), supruga ubijenoga Ivana Ivezića, iskazala je kao na zapisniku s glavne rasprave od 18. listopada 2006. godine. Osim toga je iskazala da su im martićevci koji su im upali u kuću psovali ustašku mater, iako je ona pravoslavne vjeroispovjesti. Vidjela je kako su joj supruga ošamarili prije nego su ga odveli.

Svjedok Ivan Šarić (iz Lovinca), brat ubijenog Martina Šarića, iskazao je kao na zapisniku s glavne rasprave od 18. listopada 2006. godine. Tome je dodao da je njegov pokojni brat bio u pričuvnom sastavu policije.

Svjedok Dane Pavičić (iz Lovinca), sin ubijenog Marka Pavičića, iskazao je kao na zapisniku s glavne rasprave od 18. listopada 2006. godine.

Svjedok Ivan Pavičić (iz Lovinca), sin ubijenog Marka Pavičića, iskazao je kao na zapisniku s glavne rasprave od 18. listopada 2006. godine. Tome je dodao da Mile Račić, s kojim je svjedok odrastao, dobro poznaje sve počinitelje. Isti mu je rekao da ubijeni nisu mučeni, a po mišljenju svjedoka obdukcija pokazuje suprotno.

Svjedok Petar Sekulić (iz Smokrića kraj Lovinca), iskazao je kao na zapisniku s glavne rasprave od 19. listopada 2006. godine. Rekao je i da je poznao ubijenoga Milana Sekulića, koji mu nije bio rod.

Svjedok Mirko Horvatin (kriminalist u mirovini, *tempore criminis* zapovjednik policijske postaje u Lovincu), iskazao je kao na zapisniku s glavne rasprave od 19. listopada 2006. godine, s tim da je dodatno pojasnio da je Milan Sekulić, pripadnik pričuvnog sastava MUP-a prostrijeljen na području Gradine, kraj Lovinca, a da je on bio prisutan vanjskom pregledu tijela od strane liječnice, dr. Beraković te da je na ruci ubijenoga uočen trag užeta. Također je iskazao da je Mile Račić, prenijevši mu u policijskoj postaji u Lovincu, 5. kolovoza 1991. godine, oko 11 sati, ultimatum neprijatelja, vidno izbezumljen, rekao da su mu žena i dvije kćeri zarobljene. Svjedok je poslo svoje ljude da pronađu suprugu i kćeri Mile Račića. Isti tada nije svjedoku rekao imena počinitelja, ali je kasnije u policijsku postaju dostavio njihov popis. Svjedok je dodao da mu je kritičnoga dana, oko 17 sati, od njegovih ljudi s terena, radio-vezom javljeno da se grupa sa zarobljenicima kreće prema Raduču. Na poseban upit zamjenika ŽDO Rijeka, svjedok je rekao da pretpostavlja da su jedinice koje su tada izvršile napad na Lovinac iz smjera Raduča, bile dio JNA jer su njihovi pripadnici imali maskirne, a neki SMB uniforme, a naoružanje koje su koristili, imala je, prije rata, jedino JNA. Na pitanje predsjednice vijeća svjedok je objasnio da kada je u svom prethodnom iskazu spominjao da je poslao interventnu grupu, pritom je mislio na grupu koju je poslao da nađu suprugu i kćeri Mile Račića i da su iste pronađene. Na daljnje pitanje odgovorio je da je pri kriznom stožeru bila oformljena komisija za procjenu štete, na čelu koje je bio Pavao Račić, međutim u uvjetima svakodnevnih napada, njezin rad je bio onemogućen.

Svjedok Mate Šarić, sin usmrćene Kate Šarić, iskazao je kao na zapisniku s glavne rasprave od 14. svibnja 2007. godine. Prethodno iskazanom je dodao da je vidio odvođenje Mile Račića i Martina Šarića te da je vidio ranjavanje u rame Milana Dobrića, u trenu kad se isti išao napiti vode. Rekao je da je njegova majka preminula u gopičkoj bolnici 20ak dana nakon ranjavanja.

Svjedok Marko Bobinac (star 41 godinu, policajac iz Korenice) iskazao je kako nikada nije radio u policijskoj postavi u Lovincu, te da je *tempore criminis* bio u Karlobagu i nema nikakvih spoznaja o kritičnom događaju⁹.

Svjedok Ivan Grbac (star 40 godina, policajac iz Gospića) iskazao je kao na zapisniku s glavne rasprave od 19. listopada 2006. godine te je dodao da se Mile Račić nakon što je u policijsku postaju prenio ultimatum neprijatelja, njima htio vratiti, ali da su ga u policijskoj postaji od toga odgovorili. Rekao je da se sjeća da im je isti tom prilikom rekao da su mu neprijatelji zadržali kćer, ali da je ista uspjela pobjeći. Također je rekao da je Milan Sekulić bio učitelj i da je iz pištolja ubijen na Gradini. U Raduču su u to vrijeme bile postavljene barikade, a svjedok je čuo da je jednom čovjeku iz Svetog Roka tamo propucano staklo na automobilu.

Svjedok Pavao Krpan (rodом iz Lovinca, živi u Njemačkoj) koji nije imao direktnih spoznaja o događaju jer je živio u Njemačkoj iskazao je kao na zapisniku s glavne rasprave od 14. svibnja 2007. godine.

Svjedok Andrija Ostović (star 46 godina, *tempore criminis* policajac u Lovincu) iskazao je kao na zapisniku s glavne rasprave od 14. svibnja 2007. godine i tome nadodao da je optuženi Čubrilo maltretirao njegove kolege Josipa Vrkljana i Marijana Matijevića, pri čemu je potonji bio vezan žicom, nakon čega je pušten.

Svjedok Tomislav Laktić (star 42 godine, iz Svetog Roka, policajac u Gračacu) iskazao je kao na zapisniku s glavne rasprave od 14. svibnja 2007. godine i dodao da je početkom 1990. godine, prije postavljanja barikada, na čvorištu Sveti Rok – Lovinac, u jednoj gostioni, sretao optuženog Radu Čubrila koji je tamo dolazio u društvu dvije, tri osobe te provocirao i izazivao sukobe na nacionalnoj osnovi.

Svjedok Marko Župan (star 45 godina, umirovljeni policajac iz Svetog Roka) iskazao je kao na zapisniku s glavne rasprave od 14. svibnja 2007. godine. Na poseban upit, svjedok je rekao da Mile Račić, kada je donio ultimatum neprijatelja u policijsku postaju u Lovincu, nije spominjao imena neprijatelja koji su uzeli taoce. Svjedok je iskazao da su kritične zgrade ubijeni pričuvni policajci.

Svjedok Pavao Račić (star 69 godina, umirovljeni profesor iz Lovinca, *tempore criminis* zapovjednik obrane Lovinca i pripadnik pričuvnog sastava MUP-a) iskazao je kao na zapisniku s glavne rasprave od 13. rujna 2007. godine i dodao da su svi ubijeni, osim Marka Pavičića bili pripadnici pričuvnog sastava policije i da su bili naoružani. Oni su se branili i nisu napadali Srbe. Jednom prilikom, prije kritičnog događaja, za vrijeme primirja, optuženi Čubrilo je došao u Lovinac, na sastanak s mještanima Lovinca, kojemu je svjedok prisustvovao, kako bi riješili tešku situaciju i izoliranost. Optuženik je bio visok, naočit, crn čovjek, bio je u civilnoj odjeći, koliko je svjedok mogao vidjeti, nenaoružan. Isti nije rekao koga na sastanku predstavlja. To nije bio vojni sastanak, već sastanak mještana. Svjedok je iskazao da se JNA postavljala kao tampon, ali je *de facto* bila na strani neprijatelja.

Svjedok Josip Vrkljan (iz Svetoga Roka, *tempore criminis* pričuvni policajac u Lovincu) iskazao je kao na zapisniku s glavne rasprave od 13. rujna 2007. godine. Tome je dodao da je čuo da je optuženi Čubrilo od 1988. do 1990. godine bio u Kanadi, gdje ga je pop Momčilo Đujić

---

⁹ Ovaj svjedok je u prethodnom tijeku postupka pozvan da da svoj iskaz jer je iz dopisa policijske postaje Lovinac proizlazilo da je isti bio u pričuvnom sastavu MUP-a, no nije jasno zašto je pozvan na ponovljenu glavnu raspravu kada je već prethodno utvrđeno da nema nikakvih spoznaja o predmetnom događaju.

proglasio četničkim vojvodom. Optuženik je vodio pobunu u tom kraju. Koncem lipnja 1990. godine, svjedok je automobilom išao na posao u poduzeće Hrvatske ceste, u Gospić. Na barikadi ga je zaustavio optuženi Čubrilo, koji je bio u civilu i kojega su tamo zvali „šefe“. Na poseban upit svjedok je odgovorio da je u zimi 1990. godine, u jednoj gostioni čuo da je Rade Čubrilo četnički vojvoda.

Svjedok Luka Budak (star 56 godina, iz Svetog Roka, *tempore criminis* pričuvni policajac) iskazao je kao na zapisniku s glavne rasprave od 13. rujna 2007. godine. Također je rekao da je na tijelu ubijenoga Milana Sekulića vidio ranu koja je mogla biti posljedica udarca kundakom. Ubijeni Milan Sekulić je imao slomljenu ruku, porezan prst, konopac na ruci i maramice u ustima. Pored tijela su pronađeni ruksaci JNA.

Glavna rasprava je odgođena i nastaviti će se 19. travnja 2011. godine u 9 sati.

Zapažanja monitora: Predsjednica vijeća je samo parcijalno i većinom indirektno, diktiranjem upozorenja u zapisnik, upozoravala svjedokinje i svjedoke, ne poučivši ih u odnosu na članak 236. ZKP-a. Uredu OESS-a niti nevladinim organizacijama koje prate suđenje, nije dat primjerak zapisnika s glavne rasprave.

19. travnja 2011. godine – nastavak dokaznog postupka

Izveštava: Marko Sjekavica, Građanski odbor za ljudska prava, Zagreb

Suđenje prate i Jelena Borić, Ured OESS-a u Zagrebu, novinarka Novog lista

Dokazni postupačak je nastavljen ispitivanjem svjedoka i sudskih vještaka te izvođenjem materijalnih dokaza.

Svjedok Luka Jurjević (star 60 godina, iz Svetog Roka)

Iskazao je da je prije rata radio kao prijevoznik i imao gostionicu u Svetom Roku. Optuženika poznaje iz djetinjstva, a jedno su vrijeme obojica radili u Švicarskoj, gdje su se susretali na jugoslavenskim zabavama. Jedne zgođe, kad je započelo postavljanje barikada, prilikom povratka iz Gospića u Lovinac, zajedno s Josipom Vrkljanom, svjedoka je zaustavilo 10ak naoružanih osoba, kod brda Radučke Glavice. Tražili su oružje, a plegli su i tukli jednoga muškarca iz Rijeke. Glavni je tim naoružanim osobama bio Radoslav Čubrilo koji mu se i obratio, a potom su njega i Vrkljana pustili. S optuženikom nije kasnije imao susreta, a niti problema.

U svezi kritičnog događaja, svjedok nije vidio odvođenje oštećenika, ali je kasnije čuo da su isti odvedeni prema Raduču i poklani. *Tempore criminis* svjedok je bio na straži. Na posebno pitanje zamjenika ŽDO-a, koji mu predočava popis osoba potpisan od svjedoka, dostavljen tužiteljstvu od strane oštećenice Anke Rade, iskazao je da je on zaista sastavio taj popis osoba s četničkim

uniformama, a da ne zna na čiji je zahtjev sastavio taj spisak. Radoslava Čubrila zvali su Vojvoda.

Sudska vještakinja medicinske struke doktorica Renata Dobi Babić i sudski vještak balističke struke Rade Stojadinović ostali su u cijelosti kod svojih nalaza i mišljenja, s tim da je vještak balističar nadodao da je svih pet ubijenih zadobilo pogotke izravno u glavu, što je malo vjerojatno izazvano rafalnom paljbom, već im je, po njegovom stručnom mišljenju, naknadno pucano u glave. Iz snažnih destrukcija glava usmrćenih osoba, isti je zaključio da se radilo o snažnom oružju tipa vojničkih pušaka, a istim tim oružjem, ubijeni su ustrijeljeni i u tijela. Žrtve nisu zaklane, iako se takav dojam mogao steći zbog agresivnosti oružja i ozljeda koje su u pojedinim slučajevima zahvatile i predio vrata.

Izvršena je **reprodukcija VHS snimke „Lovinac u plamenu“** (HTV, 1992. godina, cca 30 min) u kojoj su prikazana tijela ubijenih na mjestu njihovog pronalaska, napadi artiljerijom od strane JNA, hrvatska sela u plamenu, evakuacija stanovništva iz Lovinca preko Velebita, izjava Pavla Račića, tada povjerenika Vlade RH i izjava žene koja je ostala sama u selu nakon okupacije te joj nitko nije imao pomoći pokopati mrtvu majku.

Izvršena je **reprodukcija DVD snimke „Lovinac“** (snimio fra Ivan Savić, svećenik iz Lovinca) u kojoj se vidi vožnja automobilom prema mjestu gdje su pronađena tijela ubijenih; vojnici JNA prisutni na mjestu pronalaska tijela, koji se protive snimanju; tijela ubijenih, u grmlju uz prugu, u raspadajućem stanju, u civilnoj odjeći; izjava Mile Račića dana istražnom sucu, u kojoj je rekao da su ga počinitelji maltretirali, a da su njega možda zbog nekog poznanstva izabrali da prenese ultimatum policiji i tako ga poštediti, da je prepoznao jednoga od njih, a da je njegova kćerka prepoznala sve koji su njega vodili, jer su isti s njom išli u školu; osobni dokumenti osumnjičenika, Srba iz Raduča. Na snimci su također prikazane razorene kuće poslije napada i leševi, jedan s otrgnutom rukom i još nekim dijelovima tijela, a drugi spaljen i raznesene glave; snimljeni su ljudi koji nariču u dvorištu nad tijelom ubijene majke te osobe koje njeno tijelo stavljaju u lijes.

Branitelj optuženika stavlja **prigovor** i traži da se zadnji dio snimke izdvoji jer iz njega nije vidljivo da li se radi o napadu na Lovinac i da li je povezan s optužnicom, a prigovoru se ne protiv zamjenik ŽDO jer kaže da je razvidno da taj dio snimke nije vezan za inkriminirani događaj.

Vijeće je donijelo **rješenje kojim se usvajaju: dokazni prijedlog** tužitelja da se kao svjedokinja ispita **Danijela Račić**, kći Mile Račića, da se kao svjedok ispita **Mile Ugarković**, načelnik PU ličko-senjske, na okolnost postojanja Velebitske jedinice, dokazni prijedlog branitelja da se kao svjedokinja ispita **Anka Račić**, kći Mile Račića te prijedlog tužitelja da se pribavi i izvrši uvid u **spis KiO 603/91 protiv Marka Vukovića i Vladimira Karačića**, protiv kojih je, kao pripadnika Velebitske jedinice VRS, bila pokrenuta istraga, a potom su razmijenjeni. Branitelj optuženog se protivio prijedlogu tužitelja da se ispita Mile Ugarković te da se pribavi citirani spis. O **dokaznom prijedlogu** tužitelja da se kao svjedoci ispituju **Milorad Čubrilo, Gojko Mrkajlo, Milorad Žegarac**, prethodno optuženi u ovom kaznenom postupku, od čijeg je progona ŽDO odustalo, vijeće će **odlučiti naknadno**.

Glavna rasprava je odgođena i nastaviti će se 13. svibnja 2011. godine u 9 sati.

Zapažanja monitora: Predsjednica vijeća je parcijalno upozorila svjedoka, ne poučivši ga u odnosu na prava iz članka 236. ZKP-a. Uredu OESS-a niti nevladinim organizacijama koje prate suđenje, nije dat primjerak zapisnika s glavne rasprave.

13. svibnja 2011. godine - nastavak dokaznog postupka

*Izveštava: Milena Čalić-Jelić, Documenta - centar za suočavanje s prošlošću
Postupak pratili i: Jelena Borić, Ured OESS-a u Zagrebu, novinar Novog lista*

Saslušani su slijedeći svjedoci: Josipa Šarić, Mile Ugarković, Marijan Matijević, Mile Matajić

Svjedočenje Josipe Šarić

Svjedokinja je iskazala da je njena majka Marija Magdajić poginula u Lovincu 20. srpnja 1991. kao žrtva minobacačkog napada koji je išao iz smjera Ploča. Tada je na Lovinac ispaljeno 6-7 granata, a njena majka je bila jedina žrtva granatiranja. Kako je u to vrijeme živjela u Zagrebu o nesretnom događaju saznala je od susjeda iz Lovinca Ivanke Matajić i Milana Matajića. Svjedokinja nema drugih saznanja o ratnim događanjima u Lovincu.

Na posebno pitanje zamjenika ŽDO, svjedokinja je izjavila da je i obiteljska kuća njena majke uništena tijekom granatiranja.

Svjedočenje Mile Ugarkovića

Tijekom 1991. svjedok je bio operativni djelatnik za gospodarski kriminalitet policijske uprave u Gospiću. Svjedok je iskazao da je od 16. srpnja 1991. policijska postaja u Lovincu bila u blokadi, da su sva okolna sela bila nastanjena stanovništvom pretežito srpske nacionalnosti, koji su organizirali seoske straže. Jedina veza sa policijom u Lovincu je išla preko Miodraga Đorđevića, pukovnika JNA. Svjedok se sjeća da je u minobacačkom napadu stradala majka od prve svjedokinje.

O događaju od 5. kolovoza 1991., svjedok je iskazao da je na taj dan na policiji u Lovincu prijavljeno da se 5 osoba nije vratilo kući i to Šarić, Ivazić, Pavičić i Račić te još jedna starija osoba. Naknadno se saznalo da su isti ubijeni na lokalitetu Kip te su uz pomoć Đorđevića iz JNA njihova tijela nađena i prebačena okolnim putem preko Lovinca – Udbine – Debelog Brda – Ličkog Osika u Gospić, na patologiju. Taj okolni put bio je jedini moguć prolazak do Gospića, baš zbog opstruiranja Velebitske jedinice, kojom je zapovijedao optuženi Radoslav Čubrilo.

Svjedok je dalje iskazao da je 15. kolovoza 1991. izvršena obdukcija doveženih tijela, kojoj je svjedok osobno prisustvovao, te koliko se sjeća misli da je jedna od žrtava bila masakrirana, a svi su ubijeni iz vatrenog oružja. Policija Gospić je uputila kaznenu prijavu na javno tužilaštvo i to protiv Čubrila, Miševića i još nekih osoba.

Svjedok je osobno dva puta susreo optuženog Čubrila i to u policiji u Gospiću, kada je ovaj kao vođa SDS (Srpske demokratske stranke) u proljeće 1991. došao prijaviti neke izgrede te drugi put kad je došao po svoju suprugu koja je radila kao liječnik patolog u Općoj bolnici u Gospiću. Čuo je kasnije za vrijeme rata da je okrivljeni Čubrilo završio u Kninu te ostao bez jedne noge. Inače, Čubrilo je bio iz sela Medak, zaseok Raduč. U selu Medak je bila policija SAO Krajine, a to su bili mahom policajci srpske nacionalnosti

Svjedočenje Marijana Matijevića

Svjedok je iskazao da je u inkriminiranom vremenu bio policajac u Lovincu, da o samom događaju od 5. kolovoza 1991. ne zna puno jer tada nije bio u policijskoj postaji, već na položaju, da je od drugih kolega čuo da je Mile Račić, kojeg su Srbi zarobili, bio poslan u Lovinac da ih pozove na predaju. Mile Račić je razgovarao sa Pavlom Račićem, zapovjednikom policije u Lovincu.

Svjedok je još iskazivao da je on osobno bio zarobljen 16. siječnja 1992. u mjestu Raduč, zajedno sa Tomislavom Brkićem. Zarobili su ih optuženi Čubrilo te Rajko Čubrilo i Nikola Tesla te sproveli u pritvor u Gračacu. Svjedok je pušten nakon pregovora MUP-a i Beograda. Njegova majka i brat su bili zarobljeni u zatvoru Kninu te mu brat i danas trpi posljedice zatvaranja, a svjedok mu je skrbnik.

Na posebno pitanje zamjenika ŽDO o točnom imenu okrivljenog Rade ili Radoslav, svjedok je odgovorio da je isti poznat kao Rade, pa čak i po nadimcima kao Rade Švicarac, Rade crni pojas ili Rade Borkin.

Svjedočenje Mile Matajića

Svjedok, umirovljeni policajac iz Gospića, u mirovini od 1988., izjavio je da je u ljeto 1991. njegov osobni automobil, u kojem je vozio još ljudi i djece, zaustavljen na cesti u selu Radač te da su ispitivani da li imaju oružje. Svjedok misli da je jedna od osoba koje su ga zaustavile bio okrivljeni Rade Čubrilo. Povodom tog zaustavljanja bio je na prepoznavanju u policiji u Gospiću kada su mu predočene fotografije te je on identificirao osobe s fotografija jer je poznao ljude s tog područja. Poznaje okrivljenog i druge prije optužene, ali ne zna koja je bila njihova uloga u ratu te ne zna ništa o postojanju Velebitske jedinice.

VHS posljedice napada na Lovinac

Izvršen je uvid u video zapis koji je snimio fra Savić, pribavljen iz arhiva HRT-a, na kojem se prikazuju posljedice napada na selo Lovinac, gdje se nabrajaju žrtve napada. Ubijen rezervni policajac Milan Sekulić, Kaja Šarić ozbiljno ranjena i u životnoj opasnosti, a Milan Dobrić lakše ozlijeđen. Snimljena je spaljena kuća Petra Račića te spaljeni gospodarski objekti zajedno sa izgorenom stokom.

Vijeće je donijelo rješenje da će se na sljedeću raspravu pozvati svjedoci koji nisu pristupili: Danijela Račić, Anka Račić, Pavle Račić, Milan Dobrić, Marijan Ivezić i Petar Ivezić.

Nastavak rasprave određen je za **27.06.2011. godine u 9,00 sati.**

27. 06.2011.godine – odgoda

*Izveštava Marko Sjekavica, Građanski odbor za ljudska prava
Postupak pratili: Jelena Borić, Ured OEES-a u Zagrebu; novinar Novog lista*

Budući da nisu pristupili sljedeći svjedoci: Milan Dobrić, Danijela Franić (r. Račić), Anka Račić, Manda Ivezić, Petar Ivezić kao ni Marija Miletić, glavna rasprava je odgođena za 8. srpnja 2011. godine, u 9,00 sati, kada će se po djelatnicima MUP-a prevesti nepristupjeli svjedoci koji nisu opravdali svoj izostanak s današnjeg ročišta.

Zapažanja monitora: Predsjednica vijeća monitorima nije ustupila zapisnik s glavne rasprave.

08. 07. 2011. godine - nastavak dokaznog postupka

*Izveštava Marko Sjekavica, Građanski odbor za ljudska prava
Postupak prati: Jelena Borić, Ured OEES-a u Zagrebu*

Na zakazano ročište nisu pristupili sljedeći svjedoci: Milan Dobrić, Danijela Franić (r. Račić), Anka Knežević (r. Račić), Manda Ivezić, Petar Ivezić, Marija Miletić ni Pavle Račić, a budući da su predsjednici vijeća opravdali svoj izostanak, nisu, kao što je to na prethodnom ročištu odlučeno, predvedeni po djelatnicima MUP-a.

Temeljem rješenja glavna rasprava se nastavila u odsutnosti nepristupjelih svjedoka, a o njihovom saslušanju sudsko vijeće odlučiti će naknadno.

Pročitani su, uz suglasnost stranaka, iskazi svjedoka Pavla Račića¹⁰, Milana Dobrića¹¹ i Mande Ivezić¹², koji su već iskazivali pred sudskim vijećem u dosadašnjem tijeku postupka.

¹⁰ Pavle Račić iskazivao je na glavnoj raspravi 15. svibnja 2007. godine, a budući da je predsjednica vijeća dobila neslužbenu obavijest da je svjedok prije nekoliko dana preminuo, pročitan je njegov iskaz. U tom iskazu svjedok je ustvrdio da nije poznao optuženika, ali da je čuo od ljudi u selu da je isti zločinac. Druga osoba imena Pavle Račić bio je predsjednik Kriznoga štaba u Lovincu. Svjedok i njegov sin Frane su dobili oružje, a kada je, kritičnog dana, počeo napad na Lovinac, sakrili su se u kamenjar, gdje su bili opkoljeni, ali ne i otkriveni. Svjedok je rekao da je oštećeni Milan Sekulić toga dana došao iz Rijeke te je raspoređen s njim na položaj, na kojemu je zarobljen od strane neprijatelja, izmasakriran i ubijen. Do njegovog zarobljavanja je došlo jer, budući da nije bio iz toga kraja, po govoru nije shvatio da mu u susret dolaze neprijatelji, a radilo se o pravoslavnom življu iz Raduča. Svjedok je također rekao da je znao da je toga 5. kolovoza 1991. godine, u napadu na Lovinac, poginula jedna žena, a zapaljena je štala Pavla Sekulića. Svjedok je dodao da im je Predsjednik Tuđman naredio da nikada prvi ne počinju napad.

¹¹ Milan Dobrić iskazivao je na glavnoj raspravi 13. rujna 2007. godine. Rekao je da je *tempore criminis* bio rezervni policajac. U 10:50 sati čuo je da u kući Mate Šarića lupaju čaše i tanjuri, a ispred kuće je vidio mladića, imenom Dane, iz Raduča, kojemu je falio prednji zub i bio je „žut“. Pridružila su mu se još dvojica u SMB uniformama i počeli su pucati prema svjedoku, dok Dane nije pucao. Svjedok je u toj pucnjavi ranjen, na način da mu je metak prošao kroz lijevo rame. Došavši do jednog jezera, svjedok je ostao bez municije pa je otpuzao do jedne štale, gdje je naišao na dvojicu hrvatskih vojnika i jednu ženu koja se prepala i pobjegla kada ga je vidjela. Jedan oficir JNA ga je htio voziti u Gospić u bolnicu, ali ga je svjedok opsovao i to odbio.

Prije rata, svjedok je bio vlasnik gostionice i rekao je da mu je Rade Čubrilo bio dobar gost i da je isti došao iz Francuske, iz Legije stranaca. Čuo je da su ga zvali još i Rade Borkin, po majci i da je on bio organizator tog napada na Lovinac.

¹² Manda Ivezić iskazivala je na glavnoj raspravi 18. listopada 2006. godine, rekavši da je ona majka oštećenika, pokojnog Ivana Ivezića. Na dan napada, svjedokinja je s obitelji bila u kući, a njezin sin je bio na straži i tamo je, zajedno s još nekim muškarcima zarobljen. Misli da je u napadu sudjelovalo 50-ak neprijatelja, a u dvorište njihove kuće ušlo ih je oko 7. Zarobljenike su postrojili ispred njihove kuće i psovali im ustašku majku. U dvorištu su zapalili stogove sijena, tražeći u njemu oružje. Njezinog sina su udarali šakama i kundakom jer je imao radio-stanicu. Kad su odvodili zarobljenike, sina su joj ponovno udarali jer je bio ozlijedio nogu i nije mogao brzo hodati. Jedan „brko“ ga je udario kundakom u leđa. Rekla je da su napadači bili iz Raduča, susjednog sela i da bi joj bilo lakše da je to napravio netko iz Srbije. Ne zna sva njihova imena, ali zna da je Milorad Čubrilo lupao i razbijao po njihovoj kući, u koju je prije

Nastavak glavne rasprave zakazan je za 1. rujna 2011. godine, u 9 sati, kada će se u svojstvu svjedoka ispitati Danijelu Franić, Anku Knežević i Matiju Šarić.

Zapažanja monitora: Predsjednica vijeća monitorima nije ustupila zapisnik s glavne rasprave.

1. rujna 2011. godine – nastavak dokaznog postupka

Izveštava: Maja Kovačević Bošković - Građanski odbor za ljudska prava, Zagreb

Suđenje prati i: Jelena Borić – Ured OEES-a u Zagrebu

Na današnjem ročištu ispitane su svjedokinje Anka Knežević i Danijela Franić.

Anka Knežević - svjedočenje

Rekla je da je 5. kolovoza 1991. godine, oko 8 sati, započeo minobacački napad na Lovinac. Za vrijeme napada bili su sklonjeni nedaleko od kuće. Nakon sat i pol napad je prestao i zajedno sa majkom, ocem i sestrom vratila se svojoj kući. Otac je potom otišao običi ovce na ispaši. Nedugo nakon njegova odlaska došla su dva uniformirana čovjeka od kojih je jedan bio Rade Čubrilo, koji je započeo sa premetačinom po kući, a drugi ih je držao na nišanu. Za to vrijeme njezina sestra nije bila u kući. Otišla je na brdo u blizini kuće vidjeti da li je toranj crkve čitav. Svjedokinja je pojasnila da misli da se radilo o Radi Čubrilo jer su to čuli od susjeda, a i otac je kazao da je to bio on. Ispitivali su ih o tome gdje se kriju MUP-ovci. Tada su shvatili da se radi o paravojsci i da su upravo oni pripadnici te paravojske koja je izvršila napad na Lovinac.

Rade Čubrilo bio je osoba crne puti, crne kose i brkova, srednje visine i jačine dok je ovaj drugi bio svjetliji, prilično jak.

Oko 15 ili 16 sati iznova je započela pucnjava oko kuće. Vidjeli su kako se jedan od pripadnika paravojske primiče njihovoj kući. Ušli su u kuću u spavaću sobu roditelja i tada je sestra predložila da pobjegnu. Majka je za to vrijeme bila u susjedstvu, vidjela ih je i sve tri su počele bježati. Oko kuće se pucalo, započeo je palež i lupanje. Bježali su u smijeru Lovinca. Za oca i dalje nisu čuli. Kad su stigli u mjesto sklonili su se u podrum kuće nekih ljudi. Tek navečer pojavio se otac. Ukratko im je ispričao što mu se dogodilo. Ispričao je kako je bio zarobljen. Bio je poslan da ode u Lovinac u MUP te da prenese poruku da se svi moraju predati jer će u suprotnom sve biti sravljeno sa zemljom. Najčešće spominjana osoba u priči njena oca bio je upravo okrivljeni. Tih dana nisu se vraćali kući. Nakon nekoliko dana sa majkom je otišla do kuće i vidjela u kakvom se stanju nalazila kuća i ostali gospodarski objekti. Bila je propucana, nije bila za stanovanje, dva konja bila su ubijena, a ostale životinje su pobjegle. Auto i traktor bili su oštećeni.

---

dolazio kao elektičar. U štali Jure Sekulića izgorila su 4 konja. Tijela ubijenih pronađena su 8-9 dana kasnije, oko 2 km od njihove kuće, pokraj pruge, u blizini srpskih kuća.

Za optuženog Čubrila svjedokinja je rekla da je čula da je prije rata došao iz Francuske i da je on bio glavni od neprijatelja.

U nastavku svjedočenja svjedokinja je ispričala kako je krajem kolovoza napustila dom te otišla u pratnji oca kod rodbine u Maslenicu, a potom u Zagreb. I njena sestra 10-ak dana potom na isti je način napustila Lovinac, dok su roditelji ostali u Lovincu do kraja rujna, tj. do pada mjesta.

Dodala je i kako se nalazila u mjestu kada su pronađeni ubijeni muškarci te da joj je poznato mjesto gdje su oni pronađeni. To je bilo u blizini mjesta gdje se čula rafalna pucnjava, oko jedan i pol kilometar udaljeno od njihove kuće.

Danijela Franić - svjedočenje

Rekla je da su oko 10-11 sati došli naoružani pješaci u vojnim uniformama, civilnoj odjeći i radnim kutama. Pretraživali su po kući. Nakon njihova dolaska ona je izašla iz kuće. Pri odlasku rekli su joj da pođe sa njima. Išli su zajedno oko 1 km. Druga skupina dovela je njenog oca, a njoj su rekli da se vrati kući. Kući se vratila oko 13 sati.

Oko 17 sati došla je pješadija do njihove kuće. Počeli su paliti. Zajedno sa majkom i sestrom pobjegla je prema Lovincu. Na putu prema Lovincu sretali su uniformiranu vojsku, misli da se radilo o četničkim uniformama. Oko 20 sati sastali su se sa ocem. Ispričao im je kako su mu rekli da ode u Lovinac te da prenese poruku u MUP-u da se svi moraju predati.

Njihova kuća toga dana bila je granatirana. Nakon tjedan dana majka i otac išli su do kuće osjetili su smrad u blizini pruge. To je bilo na mjestu udaljenom oko 2 km od njihove kuće. Pronašli su mrtva tijela osoba koje su pripadnici paravojske pokupili pokraj njihove kuće i potom ih ubili.

Radoslava Čubrila nije poznavala. Njezin otac je pretpostavljao da je upravo Čubrilo bio u njihovoj kući. Opisala ga je kao osobu srednjeg rasta, crne puti, ne sjeća se da li je imao brkove.

Bili su obučeni u vojne uniforme. Neki su imali kompletну uniformu, a neki u kombinaciji sa civilnom odjećom. Neki su imali i radne kute. Misli da su pojedinci imali i strojnice.

Dokazni prijedlozi

Zamjenik ŽDO odustao je od ranije podnesenog prijedloga da se u svojstvu svjedoka ispituju Milorad Čubrilo, Milorad Žegarac, Petar Hajduković i Gojko Mrkajlo.

Drugih dokaznih prijedloga nije bilo.

Iduće ročište zakazano je za **14. listopada 2011. godine s početkom u 9.00 sati**. Predhodno, 22. rujna 2011. godine, na adresi stanovanja saslušati će se svjedokinja Matija Šarić.